

Posudek oponenta bakalářské práce

Autor, název, místo, rozsah práce, rok

Adéla Walterová, *Skalní obydlí v Čechách v evropském kontextu*, 65 s. + 31 s. příloh, 2021

Vedoucí práce: Mgr. Dušan Foltýn

Hodnoticí kritéria

	splňuje	splňuje z větší části	splňuje z menší části	nesplňuje
Problematika a cíl práce jsou zformulovány a odpovídají zadání a názvu práce.		x		
Metody využití autorem jsou adekvátní vzhledem k cíli práce a tématu.	x			
Autor se opírá o relevantní prameny a literaturu .	x			
Struktura práce je vyvážená a logická.		x		
Zpracování vykazuje rysy originality a vlastního přínosu .		x		
Práce je prosta gramatických a stylistických chyb .			x	
Práce je psána kultivovaným odborným jazykem za použití správné terminologie .		x		
Autor správně cituje .	x			
Autor nic podstatného neopomenul (obsah, úvod, závěr, seznam pramenů použité literatury, anotace v češtině a cizím jazyce, rozsah odpovídá zadání).	x			

Celkové hodnocení (slovně)

Adéla Walterová zpracovala výběrový přehled pískovcových skalních obydlí a drobných nebytových skalních objektů na Mělnicku a Českolipsku, doplněný o stručný výčet funkčně srovnatelných, zato dispozičně i historicky velmi odlišných obytných skalních komplexů ve čtveřici vybraných zemí od Slovenska po Turecko. Badatelské těžiště práce spočívá v zakreslení přibližně deseti umělých jeskyní, užívaných v průběhu 20. století coby sklepy, sušárny ovoce, adaptované letní byty i trvalé příbytky. Někteří z uživatelů objektů poskytli defendentce osobní výpověď. Autorka se (v duchu práce zcela logicky) soustředí na soukromá obydlí a skladiště, tj. nevěnuje se např. skalním hradům, kaplím či poustevnám, přestože v širším studovaném prostoru jich lze najít mnoho a bývají známější. Po metodologické i obsahové stránce se jedná (na s. 25-38) o nejhodnotnější část předkládané práce, zpracovanou velmi zdařile, pečlivě a snad i s osobním zaujetím pro terénní, spíše etnografický nežli přísně historický výzkum.

Úvodní kapitoly předcházející této hlavní stati se (vedle předestření stavebně-technických vlastností pískovce) především snaží o funkční, synchronní typologizaci skalních objektů. V následném textu ovšem autorka na příkladech konkrétních objektů a jejich často kuriózních adaptací přesvědčivě, byť možná bezděčně dokládá, že žitá praxe se jakékoli akademické typologii úspěšně vzpírá: např. v sušárně na ovoce se měl až do skončení druhé světové války úspěšně zabydlet jistý František Rus (s. 29) a obyvatelé Šemanovic si ze skalních sklepů „vytváří obytné prostory až nyní“ a v jiných si „vybudovali pokoje pro hosty“ (s. 34). Podobně s rezervou je vhodné přistupovat též ke stručnému přehledu předmoderních dějin osídlení pískovcových obydlí (s. 13-14, 21-22), jenž naráží na očekávatelnou metodologickou nesnáž v podobě absence systematické pramenné báze a nemožnosti určit (bez terénní či laboratorní analýzy) stáří a charakter osídlení jednotlivých objektů. Autorka i čtenář se tak musí spokojit s odhadem, jenž většinu pískovcových objektů studovaného druhu povšechně zařazuje do období vymezeného polovinou 18. století a stoletím následujícím (s. 29). Tím pochopitelnější je, že práce se pragmaticky a účelně soustředí především na orálně-historický průzkum využití objektů v době poválečné, přestože se tím práce tematicky poněkud zplošťuje do podoby žánrových exkurzů do života obyvatel skalních sklípků, metod veřejně adaptace objektů pro muzejní účely či pro účely rekreačního trampingu (svou svérázností často srovnatelné).

Za zcela nadbytečný lze dle mého v práci považovat připojený popis skalních komplexů v zahraničí (s. 46-50) spolu s pokusem o porovnání s českými realitami (s. 51-53); práce by si vystačila ve svém badatelsky sebejistém a přínosném rozkročení podél Pšovky na Kokořínsku bez nutnosti samoúčelných komparací napříč světadíly.

Poněkud neorganicky, byť topograficky případněji působí rovněž kapitoly o skalních obydlích v oblasti Českolipska (s. 39-45). Objekty zde popisované již nejsou obohaceny o orálně-historický a terénní výzkum a není ani zřejmé, podle jakého klíče byly do práce posbírány; autorčino geografické vymezení (zcela ahistorickým a umělým) „Mikroregionem Podrasko“ není ostatně ani dodrženo, neboť zmiňovány jsou též skalní objekty nejen těsně za vymezenými hranicemi (např. Valečov či Zahrádky), ale i mnohem vzdálenější (např. v Adršpašsku).

Úroveň předložené práce je z hlediska stylistického i formálně-úpravného (s výjimkou občasného vynechání paginace zdrojů v poznámkách) zcela dostačující. Toliko editačnímu spěchu lze zřejmě připsat chybné zacílení kapitoly s použitou literaturou a metodologií (jež se nalézá v úvodu, nikoli ve 14. kapitole, jak slibuje strana 9). Jako věcně problematický se pak jeví autorčín závěr, že současné využívání skalních příbytků trampy zakládajícími ohniště je „demolováním“ (s. 52) a že objekty obývané sociálně slabšími skupinami lidí údajně „ztrácejí na historické hodnotě“ (s. 53). Především text autorky samé přitom dokladuje, že fenomén drobných skalních obydlí byl historicky stvořen a nezřídka v minulosti osídlen právě lidmi chudými či potulnými; v čem je jejich pobyt či ohniště historicky „hodnotnější“ než u jejich dnešních nástupců, není čtenáři vysvětleno.

Textu předkládané bakalářské práce, psané s nepochybnou péčí a badatelským zájmem, by jistě prospěl střízlivější přístup k pravopisné kreativitě (namátkou a za všechny „objekty byly vyhloubeny nebo viseli“, s. 27; „Milotovy přátelé“, s. 28; „drogový dealeri“, s. 47).

Bakalářskou práci Adély Walterové doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 4. září 2021

Mgr. Josef Kales